

Suvestinė redakcija nuo 2021-03-30

Isakymas paskelbtas: Žin. 2013, Nr. [82-4100](#), i. k. 1132060ISAK8/IV-612

Nauja redakcija nuo 2021-03-30:

Nr. [V-211/IV-249](#), 2021-03-26, paskelbta TAR 2021-03-29, i. k. 2021-06258

LIETUVOS RESPUBLIKOS KRAŠTO APSAUGOS MINISTRAS

LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTRAS

ĮSAKYMAS

**DĖL LIKUSIŲ NUO KARO SPROGMENŲ IŠVALYMO IR PREVENCIJOS
PROGRAMOS IR LIKUSIŲ NUO KARO SPROGMENŲ IŠVALYMO IR PREVENCIJOS
PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO PRIEMONIŲ PLANO PATVIRTINIMO**

2013 m. liepos 18 d. Nr. V-628/IV-612

Vilnius

Įgyvendindami Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. liepos 13 d. nutarimo Nr. 861 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. balandžio 18 d. nutarimo Nr. 446 „Dėl Likusių nuo karo sprogmenų išvalymo ir prevencijos programos ir Likusių nuo karo sprogmenų išvalymo ir prevencijos programos įgyvendinimo priemonių plano patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios“ 2.2 papunktį ir atsižvelgdami į Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 16–17 d. posėdžio protokolą Nr. 49,

t v i r t i n a m e pridodamus:

1. Likusių nuo karo sprogmenų išvalymo ir prevencijos programą;
2. Likusių nuo karo sprogmenų išvalymo ir prevencijos programos įgyvendinimo priemonių planą.

KRAŠTO APSAUGOS MINISTRAS

JUOZAS OLEKAS

VIDAUS REIKALŲ MINISTRAS

DAILIS ALFONSAS BARAKAUSKAS

SUDERINTA

Lietuvos savivaldybių asociacijos

2013 m. liepos 2 d. raštu Nr. (11)-SD-505

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos krašto apsaugos
ministro ir Lietuvos Respublikos
vidaus reikalų ministro 2013 m. liepos 18 d.
įsakymu Nr. V-628/1V-612
(Lietuvos Respublikos krašto apsaugos
ministro ir Lietuvos Respublikos vidaus
reikalų ministro
2021 m. kovo 26 d. įsakymo
Nr. V-211/1V-249 redakcija)

LIKUSIŲ NUO KARO SPROGMENŲ IŠVALYMO IR PREVENCIJOS PROGRAMA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Likusių nuo karo sprogmenų išvalymo ir prevencijos programoje (toliau – Programa) apibūdinta esama sprogmenų išvalymo ir prevencijos Lietuvos Respublikos teritorijoje būklė, numatyti Programos tikslas ir uždaviniai, jų įgyvendinimas, finansavimas ir įgyvendinimo rezultatai.

2. Programoje vartojamos sąvokos atitinka Jungtinių Tautų 1980 m. konvencijos dėl tam tikrų įprastinių ginklų, kurie gali būti laikomi pernelyg žalojančiais arba veikia nesirinktinai, naudojimo uždraudimo arba apribojimo protokole dėl likusių nuo karo sprogmenų (V protokolas) (toliau – V protokolas), Lietuvos Respublikos sprogmenų apyvartos kontrolės įstatyme ir Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatyme apibrėžtas sąvokas.

II SKYRIUS APLINKOS ANALIZĖ

3. Lietuvos Respublikos teritorijoje vykę Pirmasis ir Antrasis pasauliniai karai lėmė teritorijos užterštumą likusiais nuo karo sprogmenimis. Tai kelia pavojų žmonėms, stabdo ekonominę socialinę plėtrą, aplinkos ir kultūros apsaugos organizavimą ir daro žalą valstybinei, visuomeninei ir privačiai veiklai teritorijose, užterštose likusiais nuo karo sprogmenimis.

4. Buvusių sovietinių karinių bazių užterštumas nesprogusiais sprogmenimis ir kitomis medžiagomis, kurios buvo naudotos karinei veiklai organizuoti, kelia pavojų žmonėms ir jų vykdomai veiklai.

5. Nuo 1990 m. patikrinta ir išvalyta virš 3 000 ha Lietuvos Respublikos sausumos teritorijos, sunaikinta daugiau kaip 278 000 vnt. standartinių sprogmenų ir įvairaus kalibro šovinių.

6. Lietuvos Respublikos Seimas Lietuvos Respublikos įstatymu dėl Jungtinių Tautų 1980 m. konvencijos dėl tam tikrų įprastinių ginklų, kurie gali būti laikomi pernelyg žalojančiais arba veikia nesirinktinai, naudojimo uždraudimo arba apribojimo protokolo dėl likusių nuo karo sprogmenų ratifikavimo ratifikavo V protokolą, kuris Lietuvos Respublikoje įsigaliojo 2006 m. lapkričio 12 d. Daugelis V protokolo nuostatų taikomos likusiems nuo karo sprogmenimis, kurie bus surasti V protokolą ratifikavusios valstybės teritorijoje po šio protokolo įsigaliojimo, tačiau kai kurios nuostatos įpareigoja valstybes spręsti ir jau esamas problemas dėl likusių nuo karo sprogmenų. Šalys, ratifikavusios V protokolą, tarp jų ir Lietuvos Respublika, įsipareigojo mažinti likusių nuo karo sprogmenų pavojų, numatydamos informacijos rinkimo ir analizės, sprogmenų valymo ir naikavimo, taip pat kitas priemones, kurias reikia nedelsiant ir efektyviai įgyvendinti.

III SKYRIUS ESAMA BŪKLĖ

7. Civilinės saugos įstatymo 2 straipsnio 7 dalyje apibrėžta ekstremaliojo įvykio, o 13 dalyje – ekstremaliųjų situacijų prevencijos sąvokos. Šio įstatymo 4 straipsnyje numatyti civilinės saugos sistemos tikslai, tarp kurių – užtikrinti prevencinių priemonių ekstremaliosioms situacijoms išvengti arba susidarymo galimybėms sumažinti vykdymą ir įgyvendinimą bei padėti gyventojams, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms ir ūkio subjektams, gresiant ar susidarius ekstremaliosioms situacijoms, išvengti ar patirti kuo mažiau žalos, išlaikyti rimtį, išsaugoti gyventojų gyvybę, sveikatą, turtą ir apsaugoti aplinką. Į Ekstremaliųjų įvykių kriterijų sąrašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. kovo 9 d. nutarimu Nr. 241 „Dėl Ekstremaliųjų įvykių kriterijų sąrašo patvirtinimo“, 14.6 papunktį įtrauktas ekstremalusis įvykis – rastas sprogmuo, dėl kurio kyla pavojus žmogaus gyvybei, sveikatai, turtui ir (ar) aplinkai. Ekstremaliųjų situacijų prevencijos vykdymo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. liepos 14 d. nutarimu Nr. 1028 „Dėl Ekstremaliųjų situacijų prevencijos vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, nustato valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, ūkio subjektų ir kitų įstaigų pasirengimo ekstremaliosioms situacijoms priemonių planavimo, vykdymo, priežiūros ir kontrolės tvarką. Šiame apraše taip pat nustatyta, kad institucijos ir įstaigos numato ir vykdo prevencijos priemones, skirtas gresiančioms ekstremaliosioms situacijoms, nustatytoms atlikus ekstremaliųjų situacijų rizikos analizę, išvengti arba jų susidarymo galimybėms sumažinti, o joms susidarius – padariniams sumažinti, tarp jų – ir galimai rasto sprogmenys keliamam pavojui.

8. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. balandžio 18 d. nutarime Nr. 446 „Dėl Likusių nuo karo sprogmenų išvalymo ir prevencijos programos ir Likusių nuo karo sprogmenų išvalymo ir prevencijos programos įgyvendinimo priemonių plano patvirtinimo“ buvo detalizuotos užduotys, siekiant užtikrinti, kad būtų surasti likę nuo karo sprogmenys. Įgyvendinant šį nutarimą, iki jo pripažinimo netekusiu galios buvo atlikti šie darbai:

8.1. Krašto apsaugos ministerija rinko informaciją apie užterštas likusiais nuo karo sprogmenimis teritorijas, įskaitant Lietuvos Respublikos teritorinius vandenis ir buvusių sovietinių karinių bazių teritorijas, taip pat informaciją apie su likusiais nuo karo sprogmenimis susijusius incidentus;

8.2. remiantis surinkta informacija, buvo parengti užterštų likusiais nuo karo sprogmenimis teritorijų žemėlapiai;

8.3. priimtas Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2008 m. birželio 3 d. įsakymas Nr. V-496 „Dėl Sprogstamųjų užtaisų neutralizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

8.4. priimtas Lietuvos kariuomenės vado 2008 m. gegužės 13 d. įsakymas Nr. V-525 „Dėl Standartinių sprogmenų neutralizavimo tvarkos ir sprogimų imitacijos vykdymo instrukcijų patvirtinimo“;

8.5. priimtas Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2008 m. spalio 14 d. įsakymas Nr. V-974 „Dėl Informacijos apie užterštų likusiais nuo karo sprogmenimis teritorijų keliamos grėsmės civiliams gyventojams teikimo tvarkos aprašo ir Vietovių, užterštų standartiniais sprogmenimis, pavojingumo kategorijų nustatymo metodikos patvirtinimo“;

8.6. vadovaujantis Lietuvos kariuomenės vado patvirtintais užterštų likusiais nuo karo sprogmenimis teritorijų išminavimo darbų metiniais planais, buvo vykdomi planiniai sprogmenų paieškos ir neutralizavimo darbai.

9. Įgyvendinant Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2013 m. liepos 18 d. įsakymą Nr. V-628/IV-612 „Dėl Likusių nuo karo sprogmenų išvalymo ir prevencijos programos įgyvendinimo priemonių plano patvirtinimo“, buvo priimti:

9.1. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2013 m. rugpjūčio 13 d. įsakymas Nr. 1-210 „Dėl Informacijos apie užterštų likusiais

nuo karo sprogmenimis teritorijų keliamą grėsmę civiliams gyventojams teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

9.2. Lietuvos kariuomenės vado 2013 m. rugsėjo 11 d. įsakymas Nr. V-934 „Dėl Likusių nuo karo sprogmenų išvalymo ir prevencijos programos įgyvendinimo priemonių vykdymo Lietuvos kariuomenėje planas“;

9.3. Lietuvos policijos generalinio komisaro, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus ir Lietuvos kariuomenės vado 2014 m. gegužės 29 d. įsakymas Nr. 5-V-486/1-218/V-573 „Dėl Planinio standartinių sprogmenų neutralizavimo užterštose sprogmenimis teritorijose vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

9.4. Lietuvos kariuomenės vado ir Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2015 m. sausio 19 d. įsakymas Nr. V-54/1-13 „Dėl Planinio standartinių sprogmenų neutralizavimo užterštose sprogmenimis teritorijose planavimo veiksmų vykdymo plano patvirtinimo“;

9.5. Lietuvos kariuomenės vado 2015 m. balandžio 21 d. įsakymas Nr. V-519 „Dėl planinio standartinių sprogmenų neutralizavimo užterštose sprogmenimis teritorijose planavimo veiksmų“.

10. Vadovaujantis Lietuvos kariuomenės vado patvirtintais planinio standartinių sprogmenų neutralizavimo darbų metiniais planais buvo vykdomi planiniai sprogmenų paieškos ir neutralizavimo darbai.

IV SKYRIUS PROGRAMOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

11. Programos tikslas – užtikrinti, kad būtų surasti likę nuo karo sprogmenys, pašalinti galimą pavojų žmonėms, sumažinti neigiamą poveikį valstybinei, visuomeninei ir privačiai veiklai.

12. Programos tikslui pasiekti numatomi šie uždaviniai:

12.1. nustatyti pagrįstą poreikį išvalyti likusiais nuo karo sprogmenimis užterštas teritorijas;

12.2. parengti žemėlapius, planus ir dokumentus, kurie leistų išvalyti likusiais nuo karo sprogmenimis užterštas teritorijas ir vykdyti prevencijos darbus;

12.3. bendradarbiaujant su savivaldybėmis, sudaryti sąlygas vykdyti sprogmenų neutralizavimo darbus;

12.4. užtikrinti užterštų likusiais nuo karo sprogmenimis teritorijų išvalymą;

12.5. pagal poreikį bendradarbiauti su užsienio valstybėmis, tarptautinėmis organizacijomis, taip pat su nevyriausybinėmis organizacijomis ar fondais, kad sumažėtų likusių nuo karo sprogmenų rizika.

V SKYRIUS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS IR FINANSAVIMAS

13. Programos įgyvendinimo galutinis terminas yra numatomas 2027 m., tačiau šis terminas gali būti pratęstas.

14. Programos įgyvendinimas finansuojamas iš Krašto apsaugos ministerijai ir Vidaus reikalų ministerijai skiriamų valstybės biudžeto asignavimų. Ministerijos savarankiškai planuoja ir skiria numatytoms priemonėms įgyvendinti reikalingas lėšas.

VI SKYRIUS VERTINIMO KRITERIJAI

15. Programos veiksmingumas vertinamas pagal šiuos vertinimo kriterijus:

15.1. su likusiais nuo karo sprogmenimis susijusių įvykių metu sužalotų ar žuvusių asmenų skaičius;

15.2. įgyvendinamų projektų, skirtų likusiems nuo karo sprogmenims išvalyti ir prevencijai, skaičius;

15.3. vykdant likusių nuo karo sprogmenų išvalymą ir prevenciją, per metus išvalytos teritorijos plotas (hektarais);

15.4. vykdant likusių nuo karo sprogmenų išvalymą ir prevenciją, per metus sunaikintų sprogmenų skaičius.

VII SKYRIUS NUMATOMI REZULTATAI

16. Įgyvendinant Programą:

16.1. per kalendorinius metus bus išvalyta ne mažesnė kaip 20 ha teritorija;

16.2. civiliai gyventojai, žemėtvarkos institucijų, aplinkos apsaugos agentūrų, savivaldybių administracijų darbuotojai bus informuoti apie likusių nuo karo sprogmenų keliamus pavojus, sprogmenimis užterštoms teritorijoms žymėti naudojamus įspėjamuosius ženklus, pareigas ir atsakomybę, susidūrus su likusiais nuo karo sprogmenimis;

16.3. iki minimumo sumažės su likusiais nuo karo sprogmenimis susijusių įvykių metu sužalotų ar žuvusių asmenų skaičius;

16.4. bus surinkta kuo tikslesnė informacija apie užterštas ar galimai užterštas teritorijas, su likusiais nuo karo sprogmenimis susijusių įvykių ir incidentų skaičių, jų metu sužalotus ar žuvusius asmenis;

16.5. bus nustatyti likusiais nuo karo sprogmenimis užterštų teritorijų išvalymo ir prevencijos darbų organizavimo prioritetai;

16.6. remiantis likusių nuo karo sprogmenų grėsmės ir rizikos vertinimo žemėlapiais, bus parengti planai ir dokumentai, kurie leistų išvalyti likusiais nuo karo sprogmenimis užterštas teritorijas ir sudarytų sąlygas vykdyti sprogmenų neutralizavimo darbus;

16.7. bus atlikti nuo karo likusių sprogmenų išvalymo ir prevencijos darbai.

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro
ir Lietuvos Respublikos vidaus reikalų
ministro 2013 m. liepos 18 d. įsakymu
Nr. V-628/1V-612

(Lietuvos Respublikos krašto apsaugos
ministro ir Lietuvos Respublikos vidaus
reikalų ministro
2021 m. kovo 26 d.
įsakymo Nr. V-211/1V-249 redakcija)

**LIKUSIŲ NUO KARO SPROGMENŲ IŠVALYMO IR PREVENCIJOS PROGRAMOS
ĮGYVENDINIMO PRIEMONIŲ PLANAS**

Nr.	Priemonės pavadinimas	Atsakingas vykdytojas	Įvykdymo terminas
1.	Surengti seminarų žemėtvarkos institucijų, aplinkos apsaugos agentūrų, savivaldybių administracijų darbuotojams ir informuoti apie užterštas likusiais nuo karo sprogmenimis teritorijas savivaldybėse, atliekamų išminavimo darbų specifiką ir savivaldybių administracijų rengtinus dokumentus	Lietuvos kariuomenė	2022 m.
2.	Sudaryti likusių nuo karo sprogmenų grėsmės ir rizikos vertinimo žemėlapius	Lietuvos kariuomenė	2022 m.
3.	Teikti informaciją Lietuvos kariuomenei ir Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – PAGD) apie žuvusius ir sužeistus nuo likusių nuo karo sprogmenų žmones	Lietuvos policija	Įvykus įvykiui
4.	Rinkti ir teikti informaciją PAGD apie užterštas likusiais nuo karo sprogmenimis teritorijas atitinkamos savivaldybės teritorijoje	Savivaldybių administracijos	Kiekvienų metų IV ketvirtis
5.	Apibendrinus gautą informaciją ir įvertinus, kurios likusiais nuo karo sprogmenimis užterštos teritorijos kelia didžiausią pavojų visuomenei, nustatyti šių teritorijų valymo prioritetus ir apie nustatytus prioritetus informuoti Lietuvos kariuomenę	PAGD	Kiekvienų metų IV ketvirtis

6.	Atsižvelgiant į PAGD pateiktus likusiais nuo karo sprogmėmis užterštų teritorijų valymo prioritetus, rengti ir tvirtinti sprogmenų neutralizavimo užterštose likusiais nuo karo sprogmėmis teritorijose darbų metinius planus	Lietuvos kariuomenė	Kiekvienų metų I ketvirtis
7.	Užtikrinti dokumentų, reikalingų vykdyti likusiais nuo karo sprogmėmis užterštų teritorijų išvalymą, parengimą ir (ar) gavimą	Savivaldybių administracijos	Iki atitinkamų likusiais nuo karo sprogmėmis užterštų teritorijų išvalymo darbų pradžios
8.	Vykdyti likusiais nuo karo sprogmėmis užterštose teritorijose išvalymo darbus, ieškant sprogmenų ir juos neutralizuojant	Lietuvos kariuomenė	Vadovaujantis kariuomenės vado patvirtintu metiniu planu

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija, Įsakymas Nr. [V-211/IV-249](#), 2021-03-26, paskelbta TAR 2021-03-29, i. k. 2021-06258

Dėl krašto apsaugos ministro ir vidaus reikalų ministro 2013 m. liepos 18 d. įsakymo Nr. V-628/IV-612 „Dėl Likusių nuo karo sprogmenų išvalymo ir prevencijos programos ir Likusių nuo karo sprogmenų išvalymo ir prevencijos programos įgyvendinimo priemonių plano patvirtinimo“ pakeitimo